

היום נדבר קצת על כסף.

האם יש לך כסף בבית? האם אתה רוצה יותר? האם השאיפה היא לבית עם בריכה או דווקא לבית פשוט יותר עם חמסות ועץ שסק? ובכלל מה היחס שלך לכסף בחיים?

ומה בנוגע לרכוש?

איזה חפץ היית חולם להשיג? מהו החפץ האהוב עליך בבית? משהו שאתה לא מוכן לוותר עליו ולמכור אותו.. האם יש רכוש כלשהוא שיש לך רגש מיוחד כלפיו יותר מאחרים? מדוע?

במסכת בבא בתרא כא עמוד ב למדנו:

אמר רב הונא: האי בר מבואה דאוקי ריחיא, ואתא בר מבואה חבריה וקמוקי גביה - דינא הוא דמעכב עילויה דא"ל קא פסקת ליה לחיותי.

אדם שהקים עסק של טחינת קמח בסמטה קטנה שיש בה דיירים מעטים, ואחד מדיירי הסמטה רוצה גם להקים אותו עסק – רב הונא סובר, שיכול הראשון לעכב, משום שהטוחן החדש מקפח את פרנסתו.

בואו נדבר על "פסקת לי לחיותי":

תרגיל

יושבים סביב שולחן אחד מרכזי. במרכז השולחן רצועות ארוכות. כל זוג יוצא למסע בספר בראשית ובו, עליו למצוא כמה שיותר אזכורים לכסף, רכוש, מסחר וכו'.. כל פסוק כזה ייכתב על רצועה נפרדת. לדוג'

ואברהם כבד מאוד בכסף ובזהב

ויאמר מלך סדום לאברהם: תן לי הנפש והרכוש קח לך

ויקח האיש נזם זהב משקלו ושני צמידים על ידה עשרה זהב משקלה

כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה

ועבדום ועינו אותם ארבה מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף

לאחר מכן, נאסוף את הרצועות ונקרא בקול.

ספר בראשית מלא בתיאורים של רכוש, מקנה, ונראה שאבות האומה מתעסקים הרבה בעולם הרכוש, מחפשים אחרי הרכוש, מלאים בעושר ורכוש יקר. מדוע? האם כך היינו מתארים את אבות האומה? "רודפי" כסף ורכוש?

🍌 מדוע באמת יש כסף ורכוש בעולם? האם הסיבה היא טכנית – כדי שאוכל לקנות אוכל, בגדים וכו', או שאולי יש סיבה יותר מהותית, וזהו חלק מתיקון האדם?
 🍌 האם יש קו מאחד בין כל הפסוקים הכתובים על הרצועות?

בראשית רבה, פר' כ"ב סי' ז:

על מה היו מדיינים (על מה התווכחו קין והבל)?
 אמרו, בואו ונחלוק את העולם: אחד נטל הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין.
 דין אמר (=זה אמר): ארעא דאת קאים עליה – דידי (הארץ שאתה עומד עליה – שלי). ודין אמר: מה דאת לביש – דידי (=מה שאתה לובש - שלי). דין אמר: חלוץ (בגדיך ונעליך). ודין אמר: פרח (=באוור).
 מתוך כך – "ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו".

המריבה הראשונה בעולם קשורה לרכוש ולשטח של קין והבל.

שני דברים מבוארים במדרש. האחד הוא יסוד ההבדל בין קין להבל, שהראשון קשור לאדמה והשני מטלטל ממקום למקום. והשני שאי אפשר לכוח אחד ולתכונה אחת לשמש בעולם. גם קין איש האדמה זקוק לבגדים המבטאים את מותר האדם מן הבהמה, וגם הבל, רועה הצאן, זקוק לאדמה על מנת לעמוד עליה ביציבות.
 בשיא המאבק, רוצח קין את הבל.

רכוש גדול

בניגוד לתפיסה המקובלת, רכוש זה לא רק דבר טכני. יש משמעות לדברים שהאדם לוקח איתו... הרבה כוחות ומידות מיוחדות, או כפי שהמקובלים קוראים לכך "ניצוצות", נשארו מהאור הגדול של היום הראשון של הבריאה, ותפקידו של עם ישראל לרכוש אותם ולרומם אותם על ידי כך. זהו כל ענינה של הגלות. בספרים נאמר שיסוד המילה "גרי" נובע מלשון "מעלה גרה". כפי שהעלאת גרה מתבצעת על ידי העלאת האוכל על מנת לתקנו. יתרונו של הגר בכך שהוא יכול להגיע למקומות נמוכים שעם ישראל לא היה יכול להגיע אליהם. על אף ה"מוגבלות" של עם ישראל יש עליו חובה לספח גם את אותם "ניצוצות" שנמצאים באותם מקומות נמוכים ומרוחקים, על כן נשלח עם ישראל לגלות, על מנת שיתוספו עליהם גרים.

העובדה שיש לאדם רכוש רב לא אומרת עדיין כלום. לא כל אחד שיש לו רכוש גם מצליח להתחבר אליו נכון. ישנם אנשים בעלי רכוש רב אך למרבה הפלא מנותקים ממנו מאוד. במספר מקומות חז"ל מביאים בתור דוגמא לעשיר הגדול, המופיע בתורה, את קורח. מעניין לראות איך הפסוקים מתארים את הקשר שבין קרח לרכושו (במדבר ט"ז, ל"ב - ל"ג):

ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרח ואת כל הרכוש. וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל.
 הסדר בפסוק ל"ב מעלה תמיהה. מדוע הרכוש לא מופיע במקום המתבקש, יחד עם בתיהם של משפחת קרח?

נראה שהפסוק רומז על כך שכל הרשימה מהתחלה זה "אשר לקרח", אך הרכוש לא נכלל ברשימה הזאת, הוא מנותק ממנו. לבסוף מתגלה שאותו עשיר, קורח, נשאר קרח. מתברר שלא היה פה חיבור אמיתי לרכוש.

בברית בין הבתרים מתגלה ה' לאברהם ומתווה את דרך בניית האומה. לאחר שנפלגו האומות, ונקבע שיהיה עם אחד שישא את שם ה' בעולם - נבחר אברהם למשימה זו, וה' כורת איתו ברית הקובעת כיצד יעשה הדבר. כבר בשלב זה מודיע ה' לאברהם כי יהיה צורך בכור היתוך, ולא יבנה עם ישראל ככל העמים, וכבר בשלב זה מודיע ה' לאברהם, כי לאחר כור ההיתוך - יצא עם ישראל ברכוש גדול. לאחר גלות מצרים יבנה עם שמהותו ועצמיותו שלמים, והוא מוכשר לקלוט את רכוש האומות ולהעלותו לגבוה. כשם שנכונים הדברים באומה בכללה, נכונים הם גם בכל אדם ואדם. העושר, היופי, העוצמה החיצונית - כל אלו עלולים להזיק לאדם הנמצא בשלבי הבניה של אישיותו. הם עלולים להסיט אותו ממטרתו ולהוריד אותו ממעלתו.

אולם, לאחר שבנה האדם את אישיותו, והוא חש כי עצמיותו חזקה וברורה, כל דבר אשר יקלוט מבחוץ - העושר, היופי וכדו' - יוסיפו לו וירוממו אותו: "הנוי... נאה לצדיקים ונאה לעולם"

(הרב וינר, ישיבת מעלות פרשת לך לך)

נסה להגדיר, איך ניתן להתייחס לרכוש במובן מהותי? איך הרכוש שלי הוא כלי לבצע את

תפקידי?

משימה כללית – משחק סטרטאגו (בלע"ז)

א. נתחלק ל- 2 קבוצות, כאשר כל קבוצה תעמוד בצד אחר של החדר. המטרה היא להתקדם מול הקבוצה השנייה ולהגיע לצד שני, כאשר כל צד צריך למנוע מהשני לעבור אותו, ונעמיד 3 שופטים בצד.

ב. כל אחד מהקבוצה כותב על פתק חפץ מרכושו, ושומר זאת בכיס.

ג. המשחק מתחיל כאשר הראשון מתקדם עד שנתקל בדמות מהקבוצה היריבה. שניהם מוציאים את הפתק ומנסים לשכנע את השופטים מדוע הרכוש הכתוב בפתק הוא מהותי – המנצח ע"פ הכרעת השופטים יכול לעבור קדימה, ומי שהפסיד יוצא מהמשחק.

ד. צריך להשתדל למצוא ע"פ מה שלמדנו, איך אני יכול להעלות את החפץ לדרגה רוחנית וכו'..

האם הכסף והרכוש הם אמצעי או מטרה בעולם לאור מה שנלמד?

לאחר המשחק, נחזור למשפט הגמרא 'פסקת לי חיותי' – איך ניתן להבין את המשפט, מבחינה

טכנית ומבחינה מהותית? מה משמעות המילה 'חיותי'?

מה ניתן ללמוד מכך על יחסי התחרות בין עסקים שונים?

מה זה אומר על המקצוע אותו תלמד ותרצה לעסוק בו?